

філю. Наприклад, перебіг дизентерії, ревматизму та інших захворювань у дітей, зміни слизової оболонки ротової порожнини при цих та інших захворюваннях при читанні лекції студентам-стоматологам.

Висновки. Таким чином, з метою підвищення рівня знань студентів, якості освітнього процесу необхідно, поряд із традиційними методиками викладання дисципліни, широко впроваджувати і застосовувати інноваційні технології, спрямовані на покращення запам'ятовування і відтворення пройденого матеріалу. Це також дозволяє формувати у студентів базові компетенції, які допоможуть їм здобувати нові знання та вміння, а в майбутньому застосовувати їх для успішної діяльності в обраній сфері медицини.

УДК 378.042-051-057.87

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

О. Ю. Степаненко, В. Д. Карамисhev, Т. В. Деєва, В. О. Панасенко, Н. І. Клочко

Харківський національний медичний університет

FORMATION OF PERSONAL COMPETENCIES IN STUDENTS AND TEACHERS DURING THE LEARNING PROCESS

O. Y. Stepanenko, V. D. Karamyshev, T. V. Dejeva, V. O. Panasenko, N. I. Klochko

Kharkiv National Medical University

На даний час якісна вища освіта зобов'язана забезпечити необхідний рівень професійних і особистісних компетенцій майбутніх фахівців. Саме особистісні компетенції визначають ефективність та якість викладання, тому необхідно створити спеціальну систему їхнього виявлення й контролю у студентів і викладачів. Сформульовано завдання, етапи та базові складові для формування особистісних компетенцій. Головна перевага компетентнісного підходу в навчанні полягає в тому, що він дозволяє ефективно використовувати в майбутньому знання, уміння й навички отримані в минулому, створює унікальну можливість застосовувати їх у непередбачуваних ситуаціях, а також робить процес навчання безперервним.

Currently, qualitative higher education is obliged to provide the necessary level of professional and personal competencies of future professionals. Namely personal competencies determine the efficiency and the quality of teaching process, so it is necessary to create a special system of displaying and controlling of the personal competencies in students and teachers. The problems, the steps and the basic elements for the formation of personal competencies were represented. The main advantage of the competence approach in education is that it allows using knowledge and skills obtained in the past more effectively in the future, creates a unique opportunity to apply them in unpredictable situations, and also creates a continuous learning process.

Вступ. На даний час якісна вища освіта зобов'язана не тільки забезпечувати необхідний рівень знань, умінь і навичок, а й удосконалювати особистісні якості майбутніх фахівців. Тепер ці якості називають базовими особистісними компетенціями, які є основою, що визначає можливість і затребуваність людини в різних сферах діяльності [1]. На жаль, сучасні правила прийому до вищих навчальних закладів ґрунтуються виключно на оцінці рівня знань та абсолютно не враховують навіть базових особистісних компетенцій. Імовірно, в умовах сучасної реформи освіти і тих можливостей, які вона відкриває в університетах, буде не тільки ліквідовано цю прогалину, а й з'явиться справжня система прояву й контролю особистісних компетенцій студентів і викладачів. Очевидно, що саме особистісні компетенції визначають ефективність і якість викладання. Говорячи про систему прояву й контролю особистісних компетенцій слід знати, що для побудови цієї системи необхідно сформулювати загальноприйняту парадигму особистісних компетенцій, якої на даний час немає. За визначенням, під поняттям «парадигма» розуміють «те, що об'єднує членів наукового співтовариства»,

Література

1. Лекція як провідна форма навчання у вищому закладі освіти: Метод. реком. для викл. Черних. В.П., Зупанець І.А., Кайдалова Л.Г. та ін. – Х.: НФаУ, 2001. – 36 с.

2. Михайличенко О. В. Особливості проведення лекцій у вищому навчальному закладі / О.В. Михайличенко // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наук. праць / [гол. ред. : М.Б.Євтух]. – К.: Київський національний лінгвістичний університет, 2010. – Вип. 41. – С. 26–31.

3. Панченко Л.Ф. Розвиток університетської лекції в контексті мультимедійних технологій / Л.Ф.Панченко // Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т.Г.Шевченка / [гол. ред.: В.С.Курило]. – Луганськ. – 2006. – № 2. – С. 138–142.

«усю сукупність переконань, цінностей, технічних засобів та ін., яка характерна для членів даного співтовариства» [2]. «Парадигми дають вченим не тільки план діяльності, але також вказують і деякі напрямки, істотні для реалізації плану». Необхідно також пам'ятати, що компетенції проявляються лише в процесі їх використання. Очевидно, що потрібно не тільки сформувати компетенції, а й створити умови для їх прояву. Тут виникає нова проблема, проблема відповідності парадигми особистісних компетенцій і парадигми прийнятої системи освіти.

Основна частина. На даний час відомо 37 компетенцій [3], необхідних для успішного навчання, з яких для вищої школи необхідно відокремити такі: 1. Здатність ясно формулювати конкретні цілі; 2. Прагнення до досягнення визначених цілей; 3. Готовність і здатність навчатися самостійно; 4. Стратегічне планування; 5. Готовність використовувати нові ідеї та інновації для досягнення мети; 6. Аналіз навколишнього середовища для виявлення її можливостей та ресурсів; 7. Використання ресурсів; 8. Установка на взаємний вииграш; 9. Ставлення до правил як до вказівок щодо бажаних способів поведін-

ки; 10. Здатність приймати рішення, адекватні визначеним цілям; 11. Персональна відповідальність; 12. Здатність до спільної роботи заради досягнення мети; 13. Здатність слухати інших людей і брати до уваги те, що вони кажуть; 14. Прагнення до оцінки особистісного потенціалу співробітників; 15. Здатність вирішувати конфлікти і пом'якшувати суперечності; 16. Здатність ефективно працювати в ролі підлеглого.

Таким чином, кожен досліджуваний предмет виступає як об'єкт формування певних особистісних компетенцій і середовища для їх прояву.

У зв'язку з цим можна сформулювати такі завдання:

1) забезпечити необхідну мотивацію для вивчення предмета;

2) домогтися позитивної динаміки якості знань;

3) забезпечити необхідний рівень володіння предметною компетенцією;

4) розвинути якості особистості, що визначають потенціал до професійного росту.

Етапи формування особистісних компетенцій:

1. Вивчення та аналітична оцінка особливостей поточного контингенту студентів.

2. Визначення форм, методів, технологій роботи.

3. Підбір і розробка інструментарію для визначення результативності.

4. Створення дидактичних і методичних матеріалів.

Базові складові для формування особистісних компетенцій: загальна культура, організованість, самостійність, відповідальність, пізнавальна активність, потреба в саморозвитку, предметна компетентність. Ключовим моментом у формуванні особистісних компетенцій є те, що «компетентність зароджується в надрах психіки людини», а формується і розвивається (або загальмовує розвиток) залежно від «середовища існування» [3]. У зв'язку із

чим, на перший план виступає роль предмета і відповідної кафедри. Щодо особистісних компетенцій викладачів необхідно звернути увагу на: спеціальну й професійну компетентність в галузі дисципліни, методичну компетентність у способах формування знань і умінь студентів, соціально-психологічну компетентність у процесі процесів спілкування, аналітико-синтетичну компетентність в оцінюванні мотивів, здібностей, переваг і недоліків студентів і власної особистості.

Висновки. 1. Особистісні компетенції визначають ефективність і якість викладання, тому необхідно створити спеціальну систему прояву й контролю особистісних компетенцій студентів і викладачів.

2. Кожен досліджуваний предмет виступає як об'єкт формування певних особистісних компетенцій і середовища для їх прояву.

3. Компетентнісний підхід у навчанні дозволяє ефективно використовувати в майбутньому знання, вміння і навички, отримані в минулому, створює унікальну можливість застосовувати їх у непередбачуваних ситуаціях, а також робить процес навчання безперервним.

Література

1. Хуторской А.В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты. [Электронный ресурс] / А.В. Хуторской // Доклад на отделении философии образования и теории педагогики РАО 23 апреля 2002. – Интернет-журнал "Эйдос". – Режим доступа : <http://eidos.ru/journal/2002/0423.htm>

2. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М.: АСТ, 2009. – 605 с.

3. Равен Дж. Компетентность в современном обществе. Выявление, развитие и реализация / Дж. Равен. – М., 2002. – 675 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗМІН САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

С. Б. Стречень, Г. Г. Відавська, І. В. Погоріла, Г. О. Полуденко

Одеський національний медичний університет

Вступ. Швидкий розвиток фармацевтичної галузі в Україні має на меті підготовку висококваліфікованих кадрів, гарно обізнаних по основним напрямкам сучасної фармації та фармакології. В сучасних умовах заочна форма навчання на фармацевтичному факультеті преважує, що дозволяє студентам і працювати, і вчитись, і втілювати отримані знання. Враховуючи самостійний характер навчального процесу, підготовчий та контролюючий етапи мають найголовніше значення.

Основна частина. Провідними методами забезпечення вивчення учбових дисциплін є прослуховування установчих лекцій, які надають основні принципи, спрямовують студента на сучасні вимоги конкретної навчальної дисципліни, отримання і самостійне виконання контрольних робіт, робота на практичних заняттях, підготовка та здача заліків, іспитів під час сесій, написання курсових і дипломних робіт. Це стандартна робота студентів заочної форми навчання. Останніми роками за ініціативою деканату фармацевтичного факультету дедалі змінений порядок самостійної роботи студентів. Впроваджене на всіх курсах

виконання вхідної контрольної роботи на першому занятті навчальної сесії. Перш за все, під час установчих лекцій, студенти отримують завдання (тести і ситуаційні задачі), які потрібно відпрацювати до початку поточної екзаменаційної сесії. Для цього з кожної дисципліни підготовлений електронний і друкований варіанти методичних розробок, які містять перелік тестів, задач з кодами вірних відповідей і прикладом рішення ситуаційних задач. Ці матеріали розміщені в електронній бібліотеці, на сайті кафедри та є доступними для широкого кола студентів.

Наступний перехідний шлях навчання на заочному відділенні фармацевтичного факультету – підготовка та здача тестових іспитів за програмою «Крок-1», «Крок-2» і «Крок-3». Зазначені зміни потребують від викладачів профільних кафедр складання матеріалів, доведення їх до студентів, відповідна підготовка, обговорення під час практичних занять, проведення індивідуальних і групових претестувань, обговорення і розбір найбільш частих і типових помилок, цілеспрямована самостійна підготовка. Для цього колективи відповідних кафедр підготували та